

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Ks. mgr lic. Jerzy Biernat

SYLWETKA DUCHOWA SŁUGI BOŻEGO BPA STANISŁAWA SMOLEŃSKIEGO JAKO TEOLOGA DUCHOWOŚCI I DUSZPASTERZA

Tematem pracy doktorskiej p.t. *Sylwetka duchowa Sługi Bożego biskupa Stanisława Smoleńskiego jako teologa duchowości i duszpasterza* było ukazanie postaci zmarłego w 2006 roku w opinii świętości ks. biskupa Smoleńskiego jako mistrza duchowości i kierownika ludzkich dusz. Pozostawił po sobie bogatą spuściznę myśli natchnionych Bożym światłem, które zostały zawarte w licznych jego publikacjach, artykułach, konferencjach i rękopisach, skierowanych do ludzi różnych stanów i warstw społecznych, a szczególnie do osób konsekrowanych. Analizy przeprowadzone w pięciu rozdziałach posłużyły do ukazania wybitnego i szczególnego miejsca Sługi Bożego w życiu Kościoła Krakowskiego.

Rozdział pierwszy miał ukazać środowisko rodzinne, w którym przyszedł na świat i wychował się ks. Smoleński. Była to rodzina, z której wywodzili się ludzie nauki. Ojciec przyszłego biskupa, Jerzy Smoleński piastował stanowisko Kierownika Katedry Geografii w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W swojej rodzinie otrzymał solidne wychowanie i wartości, które zaważyły na całym jego życiu. Były nimi gorąca i głęboka miłość do Boga, Kościoła oraz Ojczyzny, jak również szacunek wobec drugiego człowieka.

Ukształtowany duchowo i intelektualnie Stanisław Smoleński odpowiedział na głos powołania wstępując do Seminarium Duchownego w Krakowie, które ukończył 24 października 1937 roku przyjąwszy święcenia kapłańskie. Do wybuchu wojny

kontynuował studia w Rzymie. Zaraz po wojnie rozpoczął wykłady z teologii życia wewnętrznego na Wydziale Teologicznym UJ, a potem na Papieskim Wydziale Teologicznym do roku 1970. W tym samym roku został mianowany biskupem pomocniczym Archidiecezji Krakowskiej. Jako biskup czynnie pracował na polu duszpasterskim 24 lata i dał się poznać jako człowiek bardzo pracowity, sumienny.

Celem rozdziału drugiego było przybliżenie pojęcia życia konsekrowanego u bpa Stanisława Smoleńskiego, jak również tego, co sam na ten temat chciał innym przekazać. Dla niego powołanie, a w szczególności kapłaństwo, było wielkim darem od Boga, w którym człowiek zawsze mógł liczyć na stałą przyjaźń z Jezusem. To miało stać się źródłem radości i wdzięczności w stosunku do Chrystusa oraz tych wszystkich, których postawił na drodze człowieka powołanego. Celem zaś posługi kapłańskiej powinno stanowić uświęcenie ludzi i ich wieczne zbawienie.

W postaci samego ks. Biskupa były wyraźnie widoczne cechy wskazujące na jego tożsamość z kapłaństwem Chrystusowym. Najpierw szukanie tylko woli Bożej w każdym momencie życia. Dojrzałe i głęboko pobożne podejście do sprawowania sakramentów oraz modlitwy. Praktykowanie ubóstwa na co dzień. Pokora połączona z posłuszeństwem wobec Pasterzy Kościoła. A w ostatnim okresie życia cierpliwe znoszenie ogromnego cierpienia spowodowanego postępującą chorobą.

W swoich publikacjach, omawiając życie konsekrowane, potrafił niezwykle trafnie wykorzystać naukę Soboru Watykańskiego II. Trzeba dodać, że był ekspertem w tym zakresie.

Według ks. Smoleńskiego u podstaw prawdziwego życia konsekrowanego znajdowało się dążenie do realizacji pełnego zjednoczenia z Jezusem, który był ubogi, posłuszny i czysty. Było to codzienne życie radami ewangelicznymi, które miały wpływ na miejsce osoby konsekrowanej we wspólnocie Kościoła, jej stan życia modlitewnego i jakość wiary. Ważna była również formacja sumienia razem z

praktykowanym sakramentem pokuty, aby służba bliźniemu i apostołstwo przynosiły owoce.

Rozdział trzeci zmierzał do przedstawienia pojęcia ascezy w nauczaniu ks. bpa Smoleńskiego. Zjawisko ascezy miało ogarniać całe życie człowieka. Asceza u osób konsekrowanych będzie miała jednak inną specyfikę niż asceza ludzi świeckich.

Do osób duchownych, a więc szczególnie powołanych, ks. Biskup kierował słowa zachęty i napomnienia, aby dbały o świętość życia wyrażającą się w solidnej formacji swego sumienia, dbały również o modlitwę jako podstawową formę kontaktu z Bogiem. Nadto, aby troszczyły się o wspólnotę zakonną, przede wszystkim przez ofiarną miłość, która miałyby być wzajemnym staraniem przełożonych i powierzonych ich pieczy podwładnych, a świadectwo życia zakorzenione w Ewangelii znakiem dla współczesnego świata.

Osobom żyjącym w świecie ks. bp Smoleński wskazał na rolę właściwych autorytetów w wychowaniu młodego pokolenia, gdzie szczególne miejsce zajmuje Maryja. Świeccy zakorzenieni w życie sakramentalne i liturgiczne Kościoła powinni pogłębiać swoją wiarę, a będąc zanurzonymi w Miłosierdziu Bożym, mogli realizować dzieło apostołstwa świeckich jako uczestnictwo w urzędzie kapłańskim, prorockim i królewskim Chrystusa.

W czwartym rozdziale została ukazana postać ks. Smoleńskiego jako znawcy różnorodności dróg prowadzących do poznania i zjednoczenia z Bogiem na przykładzie osób, które Kościół uznał za świętych i błogosławionych. Pierwszą świętą, której tak wiele ks. Biskup zawdzięczał, to Matka Chrystusa. W Maryi odnalazł postawę otwarcia się na łaskę Boga i pełną odpowiedź na Jego nieskończoną miłość.

Do Matki Najświętszej dołączają święci i błogosławieni, którzy odkryli w swoim życiu Boży charyzmat i codziennie go pogłębiali. Wśród nich znalazła się bł. Zofia Czeska, która ukazała sens pracy wychowawczej wśród młodzieży żeńskiej. Św.

Faustyna przypominała prawdę o Bożym Miłosierdziu, w którym było zawsze aktualne wezwanie do zawierzenia swego życia Jezusowi i czynnej miłości wobec bliźnich. Św. Brat Albert wskazał na ideał miłosierdzia chrześcijańskiego w pomocy ubogim i cierpiącym, o których w społeczeństwie tak często zapominano. Bł. Bernardyna Jabłońska odnalazła w ludziach nieszczęśliwych podobieństwo do Chrystusa i potrafiła im jako Chrystusowi służyć. Św. Józef Sebastian Pelczar poprzez głębokie studium teologii ukazał piękno kultu Eucharystii i Najświętszego Seca Jezusa oraz nabożeństw maryjnych.

Celem ostatniego, piątego rozdziału, było ukazanie bpa Stanisława Smoleńskiego jako wytrawnego kierownika duchowego zarówno osób konsekrowanych i świeckich. Przez 17 lat kierował kandydatami do kapłaństwa będąc ojcem duchowym w Seminarium Krakowskim. Wśród podopiecznych znalazł się Karol Wojtyła, przyszły Papież.

Ks. Smoleński posiadał szczególne cechy charakteru, które pomagały mu w dobrym prowadzeniu ludzi do Boga. Szanował drugiego człowieka i nigdy nie narzucał drugiemu swoich poglądów. Przy swej delikatności nie był pobłażliwy, a w podejmowanych decyzjach stanowczy. Nie uznawał kompromisów i bylejakości. Wobec wiernych był pełen oddania i ofiarności. Już z domu rodzinnego wyniósł solidną formację ludzką, przejawiającą się wielką kulturą bycia. Formację intelektualną traktował bardzo poważnie przez studium Pisma św. i dokumentów Magisterium Kościoła, jak również dobrze przygotowane konferencje i kazania.

W niniejszej pracy nie mogło zabraknąć świadectw osób, które bezpośrednio zetknęły się z tym niezwykłym człowiekiem. Wybrałem świadectwa bliskich współpracowników, a zarazem świadków świętości życia ks. Smoleńskiego. Wśród nich szczególnie ks. Prof. Jan Machniak będący duchowym spadkobiercą myśli i nauczania ks. Biskupa jako ojca duchowego i wykładowcy teologii duchowości oraz

hierarchowie Kościoła w Polsce, związani szczególnie z Kościołem Krakowskim, z którym związał swoje całe życie i posługę ks. Smoleński.

Należy mieć nadzieję, że w swoim czasie, który zna tylko Pan Bóg, będziemy świadkami wyniesienia na ołtarze nowego Błogosławionego.

Kraków, dn. 30.05.2023r.

ks. Jerzy Biernat